

LEXICAL CHALLENGES AND WORD CHOICE

Introduction to Translation

OUTLINE

Collocation

Idioms and Proverbs

COLLOCATION

- เขตธุรกิจ
- ย่านเศรษฐกิจ
- เปียโนอันนี้เสียงดีมาก
- เขาโทรไปเรียกพระสงฆ์ 3 องค์มางานประจำปี
- อากาศร้อนแรง
- น้ำตกสวย
- ปรบมือเร็วๆ
- salt and sugar
- to make homework
- to answer a phonecall
- to give and receive
- hole of a needle
- hot and bright weather
- Bangkok is one hour slower than Hong Kong.

- เขตเศรษฐกิจ
- ย่านธุรกิจ
- เปียโนหลังนี้เสียงดีมาก
- เขาโทรไปเรียกพระสงฆ์ 3 รูปมางานทำบุญประจำปี
- อากาศร้อนระอุ
- น้ำตาร่วงหล่น
- ปรบมือรัวๆ/ ปรบมือดังๆ
- salt and pepper
- to do homework
- to obtain a phonecall
- to give and take
- eye of a needle
- hot and sunny weather
- Bangkok is one hour behind Hong Kong.

COLLOCATION CLASH

คู่คำ (COLLOCATIONS)

Oxford Learner's Dictionaries ได้ให้ความหมายของคำว่า collocation ไว้ดังนี้.

- [countable] a combination of words in a language that happens very often and more frequently than would happen by chance: 'Resounding success' and 'crying shame' are English collocations.
- [uncountable] the fact that two or more words are often used together, in a way that happens more frequently than would happen by chance: Advanced students need to be aware of the importance of collocation.

การที่คำบางคำมีแนวโน้มที่จะปรากฏร่วมกันบ่อยครั้งกล่าวคือ เป็นการจับวางคำหรือกลุ่มคำที่มักใช้ควบคู่กันในรูปแบบที่เจ้าของภาษานิยมใช้

EYE OF A NEEDLE

คู่คำที่ไม่กลมกลืนโดยเจตนา

ความสะดุดหูสะดุดตา หรือให้ความรู้สึกแปลกใหม่ น่าสนใจและดึงดูดผู้อ่านหรือผู้ฟัง
บทโฆษณาหรือสโลแกนสินค้าต่างๆ เพื่อวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์

แมคโดนัลด์ ความสุขสิ้นเมนู
Swensen's ความสุขไม่มีวันละลาย
Skittles! Taste the Rainbow!

คู่คำที่ไม่กลมกลืนโดยเจตนา

งานเขียนประเภทวรรณกรรม นวนิยาย เรื่องสั้น บทกวี ฯลฯ ผู้สร้างสรรค์ผลงานก็อาจเลือกที่จะใช้คู่คำในลักษณะที่ไม่กลมกลืนกันโดยเจตนาได้ ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ทางอารมณ์ต่อผู้อ่าน

Never knew that eyes
could speak volumes
better than mouth
till I saw yours
fixed on me...

(Speaking Eyes by Chris Jibero)

ความสำคัญของคู่คำในการแปล

เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการแปลภาษา เพราะจะช่วยให้บทแปลมีความสละสลวยและเป็นธรรมชาติเหมือนกับที่เจ้าของภาษาใช้จริง หากแปลแบบคำต่อคำ อาจทำให้ประโยคฟังดูแปลกและขาดความลื่นไหล

I'm going to pull an all-nighter to finish my project.

ฉันจะ ดึงทั้งคืน เพื่อทำให้
โครงการของฉันเสร็จ

ฉันจะ โต้รุ่ง เพื่อทำให้
โครงการของฉันเสร็จ

- การใช้คู่คำที่เหมาะสมนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่บ่งชี้คุณภาพของงานแปล
- หากแม้ว่าผู้แปลมีคลังคำศัพท์มาก รู้คำศัพท์อย่างกว้างขวาง แต่หากไม่คำนึงถึงความสำคัญของการใช้คู่คำที่สอดคล้องกันหรือไม่รู้ว่าคำใดควรปรากฏร่วมกับคำใดก็จะส่งผลให้งานแปลขาดความสละสลวย ไม่น่าอ่าน
- ในกรณีที่ภาษาปลายทางเป็นภาษาไทยโดยผู้แปลซึ่งเป็นคนไทย ผู้แปลจะสามารถใช้คู่คำที่เป็นธรรมชาติได้โดยอัตโนมัติด้วยความเคยชินจากประสบการณ์การใช้ภาษาแม่ของตน
- แต่ในกรณีที่ภาษาปลายทางเป็นภาษาอังกฤษ โดยผู้แปลซึ่งมิได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ผู้แปลอาจต้องพึ่งพาพจนานุกรมว่าด้วยเรื่องของการใช้คู่คำหรือ collocations โดยเฉพาะ

book *noun*

¹ for reading

ADJ. latest, new, recent | forthcoming | hardback, paperback | printed *one of the earliest printed books* | rare | second-hand | delightful, excellent, fascinating, fine, good, great, interesting, remarkable, useful *There's nothing like curling up with a mug of tea and a good book.* | famous, important, influential | controversial *a controversial book about the royal family* | favourite *a survey to find the nation's favourite children's book* | library | set *'Emma' was one of our set books for A level.* | children's, comic, cookery, guide, hymn, phrase, picture, prayer, reference, school, story, text (also textbook), travel | address, autograph, cheque, exercise, log, order, phone/telephone, sketch

QUANT. copy *How many copies of the book did you order?*

VERB + BOOK be deep/engrossed/immersed in, flick/skim through, look at, read | look up from *She looked up from her book and smiled at him.* | co-author, write | bring out, publish, put out | reprint | edit, proofread, revise | translate | illustrate | bind | ban, censor | dedicate, inscribe *The book is dedicated to his mother. Her name was inscribed in the book. The collector had many books inscribed to him by famous authors.* | review | borrow, have out, take out (= from a library) *How many books have you got out?* | return, take back (= to a library) | renew *Do you want to renew any of your library books?* | stock | plagiarize

BOOK + VERB appear, come out *His latest book will appear in December.* | be/go out of print

BOOK + NOUN title | shop (also bookshop) | review, reviewer | club

PREP. in a/the ~ *These issues are discussed in his latest book.* | ~ about/on *She's busy writing a book on astrology.* | ~ by *a book by Robert Grout* | ~ for *a book for new parents* | ~ from *a new book from the publishing company, Bookworm* | ~ of *a book of walks in London* 2 books company records

ADJ. account

VERB + BOOK audit, do, keep *She does the books for us.*

book *verb*

ADV. early, in advance *There are few places on the course, so it is essential to book in advance.*

PREP. with *Book with Suntours and kids go free!*

PHRASES be booked solid (= be fully booked), be booked up, be fully booked

EXERCISE

There are (1) two main schools of thought about why it is rude to put your elbows on the dining table. The first goes back to (2) medieval times. People eating in big groups would be required to keep both hands on the table so that it was clear that they weren't about to (3) pull a dagger on (4) their companions somewhere underneath.

โดยทั่วไปมี (1) โรงเรียนของความคิดสองโรงเรียน ด้วยกัน ที่พยายามอธิบายว่าเหตุใดการวางข้อศอกบนโต๊ะอาหารจึงเป็นสิ่งที่ไม่สุภาพ โรงเรียนแรกย้อนไปถึง (2) สมัยกลาง ผู้รับประทานอาหารร่วมกันต้องวางมือทั้งสองข้างลงบนโต๊ะเพื่อแสดงให้เห็นชัดเจนว่าตนไม่มีเจตนาจะ (3) ดึงอาวุธออกมาให้ (4) เพื่อนที่รับประทานอาหารด้วย จากที่ใดที่หนึ่งใต้โต๊ะ

EXERCISE

- (1) โรงเรียนของความคิดสองโรงเรียนด้วยกัน แก่เป็น_____
- (2) สมัยกลาง แก่เป็น_____
- (3) ดึงอาวุธออกมาให้ แก่เป็น_____
- (4) เพื่อนที่รับประทานอาหารด้วย แก่เป็น_____

EXERCISE

A hobby is an activity done on a regular basis outside of one's job (1) strictly for pleasure and relaxation, says

Dr. Bernstein, a past president of the American Psychiatric Association. "That can mean (2) stamp collecting, wood carving, or golfing," she says. "It doesn't matter if you're bad at it. As long as you enjoy it." Participating in activities that are meaningful to you will help you feel more energized and (3) connected to the world at large, and less likely (4) to burn out in your other responsibilities. "Hobbies may help (5) act as recovery time" from stress, she says.

งานอดิเรกคือกิจกรรมที่ท าสม่ ่าเสมอ นอกเหนือจากงานประจำที่เราก ำ (1) เพื่อความเพลิดเพลินและการผ่อนคลายที่อาจจะดูคร่ำเคร่งไปบ้าง ดร.แคโรล เบิร์นสไตน์ อดีตประธานสมาคมจิตเวชอเมริกันกล่าว "นั่นอาจจะหมายถึง (2) การรวบรวมแสตมป์ และ สลักไม้ หรือเล่นกอล์ฟ" เธอกล่าว "มันไม่สำคัญว่าคุณอาจจะท ำสิ่งเหล่านั้นไม่เก่งเอาเสียเลย ตราบใดที่คุณยังรู้สึกสนุกที่จะท ำ" การเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความหมายสำหรับคุณจะช่วยให้คุณรู้สึกมีพลังมากขึ้นและ(3) รู้สึกเชื่อมโยงกับโลกที่คุณยังตามหาไม่พบ และยังคงโอกาสที่คุณจะ (4) ต้องเร่งรีบในการท ำหน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ "งานอดิเรกอาจช่วย (5) แสดงให้เห็นผู้อื่นทราบว่า คุณฟื้นตัวแล้ว" จากความเครียด เธอกล่าว

EXERCISE

- (1) เพื่อความเพลิดเพลินและการผ่อนคลายที่อาจจะดูคร่ำเคร่งไปบ้าง แก้เป็น_____
- (2) การรวบรวมแสดมปี แก้เป็น_____
- (3) รู้สึกเชื่อมโยงกับโลกที่คุณยังตามหาไม่พบ แก้เป็น_____
- (4) ต้องเร่งรีบในการทำหน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ แก้เป็น_____
- (5) แสดงให้ผู้อื่นทราบว่า“คุณพื้ันตัวแล้ว” แก้เป็น_____

**IDIOMS &
PHRASAL
VERBS**

WHAT ARE IDIOMS?

Idioms are fixed expressions whose meanings cannot be understood literally from the individual words.

- "Kick the bucket" → means "to die", not literally kicking a bucket.
- "Break the ice" → means "to start a conversation in a social situation".

WHAT ARE PHRASAL VERBS?

Phrasal verbs = Verb + Particle (preposition/adverb) → meaning often changes.

- "Run into" → meet unexpectedly.
- "Take off" → (airplane) leave the ground / (business) become successful / (clothes) remove.

WHY ARE THEY DIFFICULT IN TRANSLATION?

- They are culture-bound and non-literal.
- A direct word-for-word translation often results in nonsense.
- "Kick the bucket" ≠ တဲးရံင်္ဂနံာ် → correct equivalent is "တၢຍ".

TRANSLATION STRATEGIES

1. Find an equivalent idiom in the target language

a. "Out of the frying pan into the fire" → "หนีเสือปะจระเข้". (Both mean escaping one danger only to face a worse one.)

2. Paraphrase (Explain the meaning)

a. "Break the ice" → "เริ่มต้นบทสนทนา".

3. Use a neutral expression (Lose idiomatic flavor but keep meaning)

a. "Hit the sack" → "ไปนอน".

4. Keep the idiom and explain (in subtitles, literary, or educational contexts)

a. "The ball is in your court (หมายถึงถึงถึงตาคุณต้องตัดสินใจ)".

PROVERBS

WHAT ARE PROVERBS?

- Proverbs are short, commonly known sayings that express a general truth, advice, or wisdom.
- They are deeply tied to culture, tradition, and values.
- Examples
 - English: "A stitch in time saves nine."
 - Thai equivalent: "กันไว้ดีกว่าแก้." (Prevention is better than cure.)
 - English: "Don't count your chickens before they hatch."
 - Thai equivalent: "อย่าเพิ่งนับไข่ก่อนที่ไข่จะฟัก."
 - English: "The early bird catches the worm."
 - Thai equivalent: "น้ำขึ้นให้รีบตัก."

TRANSLATION STRATEGIES

1. Use an equivalent proverb in the target language

- a. "When in Rome, do as the Romans do."
- b. Thai: "เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม."

2. Replace with a culturally appropriate proverb (functional equivalent)

- a. English: "Curiosity killed the cat."
- b. Thai: "รู้มากเรื่องจะยุ่ง."

3. Literal translation + explanation (useful in academic/literary contexts)

- a. "A stitch in time saves nine"
- b. → "การซ่อมแซมทันทีจะช่วยประหยัดแรงในอนาคต (กันไว้ดีกว่าแก้)".

4. Simplify into plain advice if no equivalent exists.

- a. "You can't have your cake and eat it too."
 - b. → "คุณไม่สามารถได้ทุกอย่างพร้อมกัน."
-

HOMework ASSIGNMENT – IDIOMS & PROVERBS IN TRANSLATION

1. Choose 7 idioms and 8 proverbs from the provided list.
2. Create one original sentence for each (15 sentences in total).
3. Translate each sentence into Thai.
4. Try to preserve the meaning of the idiom/proverb, not just the literal words.

1. Idiom: break the ice

a. Sentence: The teacher told a funny story to break the ice on the first day of class.

b. Translation (TH): อาจารย์เล่าเรื่องตลกเพื่อทุกคนไม่เกร็งในวันแรกของการเรียน

2. Proverb: Better late than never

a. Sentence: He finally apologized—better late than never.

b. Translation (TH): ในที่สุดเขาก็ขอโทษ ถึงจะช้าแต่ก็ดีกว่าไม่ทำเลย